

[Omrežje e-seniorji 55+](#)

Če nekomu povemo vse, kar vemo, nam še vedno vse ostane.

Vloga in pomen revije Vzajemnost pri ohranjanju kulturne dediščine na papirju in spletu

Mag. Jožica Dornič, odgovorna urednica

[Revija Vzajemnost](#)

Jozica.Dorniz@Vzajemnost.si

16.05.2023

Prihodnje leto januarja bo 50 let od kar je izšla prva številka Vzajemnosti, takrat še kot mesečna priloga Delavske enotnosti. Pobudo za ustanovitev je dala takratna Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja Slovenije z namenom, da bi bolj povežala upokojene in zavarovance ter organizacije združenega dela in jih informirala o delovanju in izzivih pokojninsko invalidskega zavarovanja. Kmalu se jim je pridružila še Zveza društev upokojencev Slovenije, ki je želela predstaviti življenje in aktivnosti upokojencev, ker so bili v drugih medijih zastopani.

Kot priloga je izhajala na osmih straneh, po enajstih letih se je osamosvojila, postala je samostojna revija, ki še danes izhaja kot mesečnik, njen obseg pa se je povečeval. Leta 1985 je izšla na 24 straneh, zadnjih štirinajst let izhaja na 100 in občasno tudi na več straneh. Revija, ki je namenjena starejšim, zanimiva pa je tudi za druge družinske člane, ni bila nikoli v prosti prodaji, prejemajo jo le naročniki. Še posebej na začetku samostojne poti, so bila pri pridobivanju naročnikov zelo uspešna društva upokojencev. Konec devetdesetih let je dosegla naklado več kot 40.000 izvodov. Leta 1999 pa bi se skoraj zgodil njen pokop. Podjetje Bistra, ki je skrbelo za marketing in vodenje naročniške baze, se je nameravalo zahrbtno polastiti naročnikov in revije. To jim ni v celoti uspelo, z izdajanjem podobne revije pa so povzročili veliko zmedo med bralci in število naročnikov Vzajemnosti se je čez noč več kot prepolovilo. Kasneje je Vzajemnost uspela pridobiti precej naročnikov, nikoli več pa jih ni bilo toliko, kot pred tem. Konkurenčna revija je bila manj uspešna in je konec leta 2019 nehala izhajati. Vzajemnost je še tu in tudi v teh neprijaznih časih za tisk še vztraja. Ljudje jo še vedno radi prebirajo, prepričani pa smo, da je njena vloga pomembna tudi za širšo družbo.

V Vzajemnosti so zbrani podatki in zgodbe, kako so živele generacije starejših od sedemdesetih let naprej. Kako se je spreminjal pokojninsko invalidski sistem, kako se je razvijalo društveno življenje upokojencev. Iz Vzajemnosti je razbrati, kako so se spreminjale tudi generacije starejših, ki vse bolj skrbijo za svoje zdravje in iščejo možnosti druženja in aktivnega delovanja tudi po upokojitvi. Ko je Vzajemnost začela izhajati, je bilo manj kot 200.000 upokojencev, danes jih je več kot trikrat toliko. Kako je to število naraščalo in kako se je temu prilagajal pokojninski sistem in spreminjala

družba, je zabeleženo Vzajemnosti. V reviji smo iz leta v leto več prostora namenjali tudi življenjskim zgodbam zanimivih posameznikov, ki so ohranjali spomin na stare obrti, ročne spretnosti, širili zgodovinski spomin o tem, kako so nekoč živeli naši predniki in kako je družba delovala včasih. Že leta 1988 so Vzajemnost, ZDUS in Delavska enotnost organizirali prvo republiško razstavo ročnih del. Kar 570 predmetov je prispelo na razpis.

Ljudje, ki so še večji starih ročnih del, umirajo. Z njimi izginja dediščina, ki je generacije povezovala iz roda v rod. Prehajamo v digitalno družbo, ki pa bo določene ročne spretnosti še vedno potrebovala, morda ne v taki obliki kot nekoč, ali pač. Nihče ni verjel, da se družba lahko ustavi, pa jo je ustavil covid. Ko so se meje zaprle, police v trgovinah niso bile več polne, zmanjkalo je na primer kvasa, ker ga pri nas nihče ne proizvaja in ga uvažamo. Po spletu se je razširjalo znanje, kako lahko spečemo kruh po starodavni metodi z drožmi. Upanje, da stara znanja in spretnosti le ne bodo zamrla, nam dajejo mladi, ki jih zanima, kako so se teh stvari lotili včasih.

Vzajemnost že skoraj 50 let skrbi, da so starejši vidni in slišni. Da njihove zgodbe in znanja ostajajo tudi za zanamce. Dobršen del tega obdobja je zabeleženo le na papirju, zadnjih deset let živi revija tudi na spletu. Še vedno pa je pomembna njena vloga tudi na papirju, saj je med nami še veliko starejših, ki niso večji uporabe digitalne tehnologije. Brez tiskane Vzajemnosti bi bili še bolj odrezani od družbe in sveta. Na koncu lahko ugotovimo, da Vzajemnost že skoraj pol stoletja skrbi za ohranjanje dediščine naših dedkov in babic, obenem pa je tudi sama postala del te dediščine.